

**אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הבריאות**

**קורס אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות (47021010)
תשע"ה 2015**

מרצים-
דר' עידן מנשה idanmen@bgu.ac.il
גב' רונית רצון pachol@bgu.ac.il

מתרגלות-
גב' רונית רצון pachol@bgu.ac.il
גב' לילך טנא tene@post.bgu.ac.il

**תכנית הוראה ותרגול
יום ג , שעות 11-14**

שיעור / תרגול	פרקים בגורדיס	נושא	חדר	תאריך
שיעור	1-3	מבוא: שימושים באפידמיולוגיה בבריאות הציבור מדדי תחלואה (גב' רונית רצון)		10/03/15
		בחירות		17/03/15
שיעור	4	מדדי תמותה ותחלואה, ריבוד, ותקנון (גב' רונית רצון)		24/03/15
		פסח		31/03/15
		פסח		07/04/15
תרגול		מדדי תמותה ותחלואה, ריבוד, ותקנון		14/04/15
שיעור	5	מניעה וסיקור מחלות (גב' רונית רצון)		21/04/15
תרגול		מניעה וסיקור מחלות		28/04/15
שיעור	10	מחקרי חתך ומחקרים אקולוגיים (דר' עידן מנשה)		05/05/15
תרגול		מחקרי חתך ומחקרים אקולוגיים		12/05/15
שיעור	9-13	מחקרי קוהורט ומחקרי מקרה בקרה (דר' עידן מנשה)		19/05/15
תרגול		מחקרי קוהורט ומחקרי מקרה בקרה		26/05/15
שיעור	14-15	הטיות ומערפלים (דר' עידן מנשה)		02/06/15
תרגול		הטיות ומערפלים		09/06/15
שיעור	7+8	מחקרים קליניים (דר' עידן מנשה)		16/06/15
תרגול		מחקרים קליניים		23/06/15

יום ו , שעות 11-14

תאריך	חדר	נושא	פרקים בגורדים	שיעור / תרגול
13/3/15		מבוא: שימושים באפידמיולוגיה בבריאות הציבור מדדי תחלואה (גב' רונית רצון)	1-3	שיעור
20/3/15		מדדי תמותה ותחלואה, ריבוד, ותקנון (גב' רונית רצון)	4	שיעור
27/3/15		מדדי תמותה ותחלואה, ריבוד, ותקנון		תרגול
3/4/15		פסח		
10/4/15		פסח		
17/4/15		מניעה וסיקור מחלות (גב' רונית רצון)	5	שיעור
24/4/14		מניעה וסיקור מחלות		תרגול
1/5/15		מחקרי חתך ומחקרים אקולוגיים (דר' עידן מנשה)	10	שיעור
8/5/15		מחקרי חתך ומחקרים אקולוגיים		תרגול
15/5/15		אין שיעור		
22/5/15		מחקרי קוהורט ומחקרי מקרה בקרה (דר' עידן מנשה)	9-13	שיעור
29/5/15		מחקרי קוהורט ומחקרי מקרה בקרה		תרגול
5/6/15		הטיות ומערפלים (דר' עידן מנשה)	14-15	שיעור
12/6/15		הטיות ומערפלים		תרגול
19/6/15		מחקרים קליניים (דר' עידן מנשה)	7+8	שיעור
26/6/15		מחקרים קליניים		תרגול

מטרות הקורס

1. ללמוד שיטות מחקר ומדדי קשר באפידמיולוגיה.
2. ללמוד שיטות לאיסוף הנתונים וניתוחם, תוך התמקדות באפיון מצב הבריאות של קהילות.
3. ללמוד שיטות להצגת נתונים אפידמיולוגיים, והפקת משמעויות בתחום בריאות הציבור.
4. לפתח יכולת להבנה ולביקורת של מאמרים מדעיים בתחום הבריאות.

דרישות הקורס

1. הגשת התרגילים על פי מועדי ההגשה שיקבעו על ידי המתרגלים.
2. בסוף הסמסטר תתקיים בחינה. לא יינתן דף נוסחאות למבחן.

ציון הקורס

- הציון יורכב מ-
90% - בחינה
10% - על הגשת 80% מהתרגילים . התוספת תשוקלל רק למי שעבר את הבחינה בציון 65.

יחידות ההוראה

1. הקדמה:
מהי אפידמיולוגיה?
נקודות ציון באפידמיולוגיה – עבר, הווה, עתיד
חקירת התפרצות
2. מדדי תחלואה ותמותה:
המצאות
הארעות, הארעות זמן-אדם
שיעורי תמותה
3. ריבוד ותקנון:
ריבוד משתנים
תקנון ישיר
תקנון בלתי ישיר
4. מניעה וסיקור (Screening)
רמות מניעה
רגישות וסגוליות, ערך מנבא חיובי וערך מנבא שלילי
סיקור כפול
עקרונות של בדיקות סיקור
5. שיטות מחקר באפידמיולוגיה:
מבוא
מחקר חתך
מחקר אקולוגי
6. מחקרי מקרה-בקרה:
מחקר מקרה-בקרה רטרוספקטיביים.
חישוב יחס צולב (Odds ratio)
קשר מנה-תגובה במחקרי מקרה בקרה
יתרונות וחסרונות של מחקרי מקרה-בקרה
זיווג
7. מחקרי מעקב:
מחקרי עוקבה פרוספקטיביים
חישוב סיכון יחסי (Relative risk)
מחקרי עוקבה היסטוריים
שימוש בהארעות זמן-אדם לחישוב של סיכון יחסי
קשר מנה-תגובה
יתרונות וחסרונות של מחקרי עוקבה
מדדי השפעה: סיכון מיוחס, פרופורצית סיכון מיוחס, סיכון מיוחס
באוכלוסייה, פרופורציית סיכון מיוחס באוכלוסייה.
- 8-9. ניסויים קליניים:
שלבים בניסויים קליניים
סוגים של ניסויים קליניים
הסמיה
- 10-11. ניתוח הקשר האפידמיולוגי
מקורות, טעויות מסוג 1, 2, ושימוש ברווח סמך
הטיות
מהימנות ותוקף
ערפלנים (Confounders)
סיבתיות

ספרות מומלצת

Leon Gordis: Epidemiology. 2008 or 2004